

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Mfv.II.10.028/2019/3.

A tanács tagjai: . Stark Marianna a tanács elnöke
. Tanczos Rita előadó bíró
é dr. Csernay Krisztina bíró

A felperes:

Az alperes:

Az alperes képviselője:

A per tárgya: illetmény-különbözet megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Kaposvári Törvényszék 2.Mf.20.965/2018/7.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.365/2017/12/II.

Rendelkező rész

A Kúria a Kaposvári Törvényszék 2.Mf.20.965/2018/7. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 74.340 (hetvennégyezer-háromszáznegyven) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

- [1] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes 2010. január 1-jén létesített igazságügyi alkalmazotti jogviszonyt a ...i Járásbíróságon írnok munkakörben. 2015. február 5-étől keresőképtelen állományban volt, majd a gyermeke születése után szülési szabadságot, illetve fizetés nélküli szabadságot vett igénybe, s 2017. augusztus 17-én állt munkába.
- [2] Az igazságügyi alkalmazottak szolgálati viszonyáról rendelkező 1997. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Iasz.) rendelkezéseit módosító 2017. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 2017. szeptember 1-jétől megváltoztatta az igazságügyi alkalmazottak illetményrendszerét. A módosítás alapján az egyes fizetési fokozatokban az illetmények mértékére alsó és felső határt állapított meg és a munkáltatói jogkör gyakorlójának döntésére bízta, hogy az alsó és felső határ között milyen összegben

állapítja meg az igazságügyi alkalmazott illetményét.

- [3] 2017. szeptember 1-jével a felperest a munkáltatói jogkör gyakorlója a jogszabály szerinti fizetési osztályba és fokozatba sorolta úgy, hogy részére illetményként a fizetési fokozat legalacsonyabb mértékét és az ahhoz igazodó összeget állapította meg. A felperes illetménye ezzel mintegy havi 4.000 forinttal emelkedett a korábbi illetményhez képest. A felperes kollégái közül heten magasabb fizetési fokozatban, hosszabb szolgálati idő alapján kapták illetményüket, egy kolléga a felperessel azonos fizetési fokozatban a felperesnél egy évvel hosszabb szolgálati idővel rendelkezett, míg három kolléga a felperesnél rövidebb szolgálati idő alapján alacsonyabb fizetési fokozatban volt. A felperessel azonos vagy alacsonyabb fizetési fokozatban álló rövidebb szolgálati idővel rendelkező kollégák mindegyike a felső határ szorzószámának megfelelő, azaz 100%-os beállású illetményben részesültek.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [4] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság az alapilletménye megállapításának alapjául szolgáló szorzószámot az Iasz. 6. számú melléklete szerint a IV. fizetési osztály 3. fizetési fokozat felső határában, azaz 0,66-os szorzószámmal állapítsa meg, ezért 2017. szeptember 1-jétől 2017. december 31-éig terjedő időszakra 284.948 forint, míg 2018. január 1-jétől havi 299.198 forint összegben kérte megállapítani az alperes illetményfizetési kötelezettségét. Kérte, hogy a bíróság 2017. szeptember 1-jétől 2017. december 31-éig terjedő időszakra havi 86.348 forint alapulvételével 345.392 forint illetmény-különbözet, továbbá 2018-tól havi 90.660 forint illetmény-különbözet, továbbá az Iasz. 130/F. §-ára figyelemmel 2017. július 1-jétől 2017. augusztus 31-éig terjedő időszakra illetmény-különbözet címén 181.330 forint megfizetésére kötelezze az alperest. Előadta, hogy az illetmény megállapításánál a munkáltató hátrányosan megkülönböztette amiatt, hogy 2017-ben tért vissza a gyermekvállalás miatti fizetés nélküli szabadságáról. Álláspontja szerint mód volt arra, hogy a fizetését az alsó határtól a munkáltató eltérítse, ezt azonban elmulasztotta.
- [5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy az OBH-tól származó útmutató alapján a felperes értékelését a 2017. szeptember 1-jétől hatályos illetmény megállapítása során nem végezhetette el, ezért nem volt mód arra, hogy illetményét a rá irányadó fizetési osztály és fokozat alsó határától eltérítse. A hátrányos megkülönböztetés vonatkozásában kifejtette, hogy a felpereshez hasonló vagy vele azonos munkakört betöltő alkalmazottak között a felperessel összehasonlítható helyzetben lévő alkalmazott nem volt, mert a többiek vagy hosszabb, vagy rövidebb szolgálati idővel rendelkezett, mint ő.

Az első- és másodfokú bíróság ítélete

- [6] A Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.365/2017/12/II.

számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 743.415 forint 2017. július 1-jétől 2018. március 31-éig terjedő időre járó elmaradt illetményt és 2018. április 1-jétől a tárgyhót követő hónap 10. napjáig utólag esedékesen havi bruttó 292.850 forint illetményt, valamint 5.000 forint perköltséget. A bíróság ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította azzal, hogy az eljárási illetéket az állam viseli.

- [7] Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 8. § 1) pontjának, 21. § f) pontjának, 19. § (1) és (2) bekezdésének, valamint a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 12. §-ának felhívásával megállapította, hogy a munkáltató nem bizonyította, hogy a felperes illetményének meghatározásánál az Ebktv. rendelkezéseit megtartotta és észszerű indokok vezettek arra, hogy a felperes munkavégzésének helye szerinti járásbíróság írnokai és tisztviselői többsége a saját fizetési fokozatán belül a legmagasabb mértékű vagy ahhoz jelentősen közelítő illetményben részesültek, míg a GYED miatt tartós távollétról visszatérő felperes értékelését, valamint az Iasz. 97. § (2) bekezdésében írt szempontok mérlegelését mellőzve őt a kötelező legkisebb mértékű illetményben részesítette. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperest védett tulajdonsága miatt hátrány érte, az alperes ennek nem adta objektív okát és nem bizonyította azt. Álláspontja szerint a perben nem merült fel adat arra, hogy a felperes bármely, a munkavégzés szempontjából lényeges tulajdonsága vagy teljesítménye alatta maradt a többi alkalmazottak átlagánál. Az Iasz. 134/F. pont (1) bekezdése alapján a felperes fizetés nélküli szabadságának 2017. július 1-jei megszakításától és munkába állásától kezdődő időponttól kötelezte az alperest az így megállapított, illetve az alperes által megállapított és kifizetett illetmény közötti különbözet megfizetésére.
- [8] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Kaposvári Törvényszék a 2.Mf.20.965/2018/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, az alperes 2017. szeptember 18-án kelt 2017.El.VI.A.106/2848. számú határozatának 2. pontját hatálytalanította és mellőzte az alperes elmaradt és jövőbeli illetmény-különbözet megfizetésében történő marasztalását. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.
- [9] Ítélete indokolásában kifejtette, hogy az illetmény megállapítás tárgyában született OBH elnöki útmutató kiemelte, hogy az értékelés nem azonos az Iasz. 53. § szerinti értékeléssel, s a jövőben kialakításra kerülő teljesítményértékeléssel, az visszacsatolást jelenthet a dolgozók besorolás szempontjából releváns tulajdonságaira. Erre figyelemmel az alperesnek lehetősége lett volna további olyan körülmények mérlegelésére és figyelembevételére, amelyek kihatással lehetnek a fizetési fokozathoz tartozó alsó és felső határ közötti szorzószám

megállapítására.

- [10] Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a marasztaló ítéletének meghozatalával elvonta az alperesi munkáltató jogszabályváltozás miatti, a felperes fizetési fokozatához tartozó alsó és felső határ közötti szorzószám, s az e szerinti illetménye megállapításával kapcsolatos döntési jogosítványát és mérlegelési jogkörét. A Módtv.-vel megállapított Iasz. 97. § (2) bekezdése alapján az alapilletményt az igazságügyi alkalmazott besorolása szerinti fizetési fokozathoz tartozó alsó és felső határ között kell megállapítani úgy, hogy annak összege elérje legalább az alsó határt, de ne haladja meg a felső határt azzal, hogy az alsó határ szerinti alapilletményre alanyi jogon jogosult. E rendelkezés nem írt elő konkrét mérlegelési szempontokat arra, hogy az új szabályok szerinti első besoroláskor milyen körülményekre figyelemmel hozható meg az egyes fizetési fokozatokhoz tartozó alsó, illetve felső határ közötti szorzószám. A jogszabály nem zárta ki, hogy az igazságügyi alkalmazott tárgyévét megelőző teljesítményértékelésére vagy értékelésére vonatkozó adatokon túl az egyéb szempontokat is figyelembe vegyen a munkáltató. Az adott esetben az alperes az értékelhetőség hiányán túl egyéb körülményeket nem mérlegelte.
- [11] A törvényszék szerint tévesen jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a besorolás elvégzésekor anyasága miatt megsértette a felperes vonatkozásában az egyenlő bánásmód követelményét. E körben a felperes nem tudta megjelölni a más összehasonlítható helyzetben lévő csoportot, amellyel szemben kedvezőtlenebb bánásmódban részesült. Arra a következtetésre jutott, hogy az alperes eltérő jogi álláspontja miatt a felperes illetménye meghatározásánál nem vette figyelembe az Iasz. 97. § (3) bekezdés a)-h) pontjában felsorolt egyéb körülményeket. Ezek értékelése a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozik és annak eredménye alapján kerülhet sor az új jogszabályi rendelkezések szerinti szorzószám esetleges módosításával a felperes alapilletményének újbóli megállapítására. Mivel e körülményt a törvényszék megállapítása szerint csak az alperesi határozat jogsértő részének bíróság általi hatálytalanításával tudta kiküszöbölni, ezért e körben az alperesnek új határozatot kell hoznia a jogszabályban meghatározott szempontok mérlegelésével. Erre figyelemmel a besorolási határozatnak a besorolással kapcsolatos 2. pontját hatálytalanította.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

- [12] A jogerős ítélet ellen kizárólag az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára az érdemi kérdésekre is kiható súlyos eljárási szabálysértés miatt, illetve egyéb okból. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság az alperesi „határozat hatálytalanításával” jogszabálysértő módon olyan rendelkezést hozott, amelyre sem kereset, sem fellebbezés nem volt, ezért a

bíróság a Pp. 3. § (1) bekezdésének sérelmével túlterjeszkedett a felperes kereseti kérelmén, amely csak megállapítási és marasztalási igényt tartalmazott és az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (3) bekezdése megsértésével nem a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül. A munkaügyi per tárgya a felperes besorolása és ez alapján történt illetmény vitatása volt, a másodfokú bíróság azonban az elsőfokú ítéletet úgy bírálta felül, mintha az alperes közigazgatási határozatot hozott volna és annak megfelelően azt „határozatként” megsemmisítette és a munkáltatót új eljárásra utasította. Álláspontja szerint a perben nem volt felülvizsgálandó határozat, a felperes a munkáltató intézkedésével szemben élt keresettel.

- [13] A másodfokú bíróság nem jelölte meg, hogy a munkáltató besorolási okiratának részbeni megváltoztatása mely jogszabályi rendelkezésen alapul, illetve mely jogszabály támasztaná alá azt, hogy a munkáltató jogsértő módon gyakorolta a törvény által biztosított mérlegelési jogát.
- [14] Az alperesi álláspont szerint a másodfokú bíróság ítélete sérti a Pp. 2. § (1) bekezdése szerinti, a per tisztességes lefolytatásához fűződő jogi érdeket is. Az alperessel szemben sem járhat el a bíróság másként, mint a többi munkáltató alperessel. A felperesnek megállapítási és marasztalási keresete volt, a besorolási okirata 2. pontjának hatálytalanítását nem kérte. Amennyiben lett volna ilyen keresete, arról az elsőfokú bíróságnak rendelkeznie kellett volna. A másodfokú bírósát tehát kereseti kérelem, valamint erre vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés és fellebbezés hiányában hozta meg az előbbi érdemi döntését, túlterjeszkedve ezzel a felperes keresetén.
- [15] Az indokolás körében az új határozat meghozatalára történt kötelezésre vonatkozóan - mivel azt nem az ítélet rendelkező része tartalmazza - a Pp. 217. § (1) bekezdése szerint a bíróság nem állapított meg teljesítési határidőt, így a jogerős ítélet végrehajthatatlan. Azt eredményezi, hogy az elsőfokú ítélet a keresetnek a 93%-os arálynak megfelelő szorzószámmal számított marasztalási összege feletti részét elutasító rendelkezése - fellebbezés hiányában - jogerőssé vált, miközben a másodfokú bíróság a besorolási okirat teljes illetményre vonatkozó 2. pontját megsemmisítette.
- [16] A Pp. 221. § (1) bekezdés rendelkezése szerint az ítélet indokolásában hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Az elsőfokú ítélet rendelkezett a döntése jogszabályi alapjáról és megjelölte az Ebktv. 8. § 1) pontját és erre alapítottnan orvosolta az általa megállapított hátrányt. A másodfokú bíróság ezzel szemben azt állapította meg, hogy az alperes megtartotta az egyenlő bánásmód követelményét a felperes besorolásakor, de nem jelölte meg, hogy ebben az esetben milyen jogszabályokra alapítottnan vizsgálta a munkáltató mérlegelési jogkörének jogszerű, illetve jogszabálysértő gyakorlását és melyik jogszabály alapján rendelkezett a besorolási okirat részbeni

hatálytalanításáról, ezért a másodfokú ítéleti rendelkezés a munkáltató részére mérlegelési jogkört biztosító Iasz. 97. §-a alapján jogszabálysértő.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [17] Az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint megalapozott.
- [18] A Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a jogerős ítéletet kizárólag az alperes felülvizsgálati kérelme keretei között vizsgálta.
- [19] A polgári perben fontos elv a kérelemre történő eljárás elve. Polgári per csak a bírósághoz címzett és keresetlevélben foglalt kérelemre indulhat. A Pp. 3. § (1) bekezdése szerint a bíróság a jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el. Ebből következően a bíróság érdemi döntésének kereteit a kereset és az ellenkérelem szabja meg. A bíróság nem ítélt meg többet, mint amit a felperes keresetében kér, ezen nem terjeszkedhet túl (Pp. 215. §). Mindez köti a másodfokú bíróságot is azzal, hogy a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között változtathatja meg.
- [20] Helytállón állította az alperes felülvizsgálati kérelmében, hogy az adott perben a felperes keresete a besorolása és az ez alapján történt illetmény megállapításának vitatása volt, nem terjesztett elő kereseti kérelmet az alperesi munkáltatói intézkedés hatályon kívül helyezése és a munkáltató új eljárásra utasítása iránt. Ennek megfelelően a törvényszék a Pp. 3. § (1) bekezdése, 215. §-a, illetve 253. § (3) bekezdésébe ütköző módon döntött a felperes besorolásáról rendelkező munkáltatói intézkedés 2. pontjának hatálytalanításáról és kötelezte a munkáltatót új eljárás lefolytatására.
- [21] Helytállón kifogásolta a felülvizsgálati kérelem azt is, hogy a másodfokú bíróság indokolásában nem jelölte meg azon jogszabályi rendelkezéseket sem, melyen ezen rendelkezése alapul.
- [22] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogszabálysértő másodfokú ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A másodfokú bíróságnak a megismételt eljárás során a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra figyelemmel annak keretei között kell döntenie a jogvitában és a Pp. 221. § (1) bekezdésének megfelelően meg kell jelölnie azt, hogy döntését mely jogszabályi rendelkezésekre alapította.

Záró rész

- [23] A peres felek a felülvizsgálati eljárás során költségigényt nem terjesztettek elő, így annak viseléséről a Kúriának nem kellett rendelkeznie.
- [24] A felülvizsgálati eljárási illetéket a felperest megillető munkavállalói költségkedvezményre, illetve az alperest megillető

személyes illetékmentességre figyelemmel a 6/1986. (VI.26.) IM
rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

[25] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése
alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

, 2019. július 3.

. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Tánczos Rita s.k. előadó
bíró, Szolnokiné
dr. Csernay Krisztina s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő